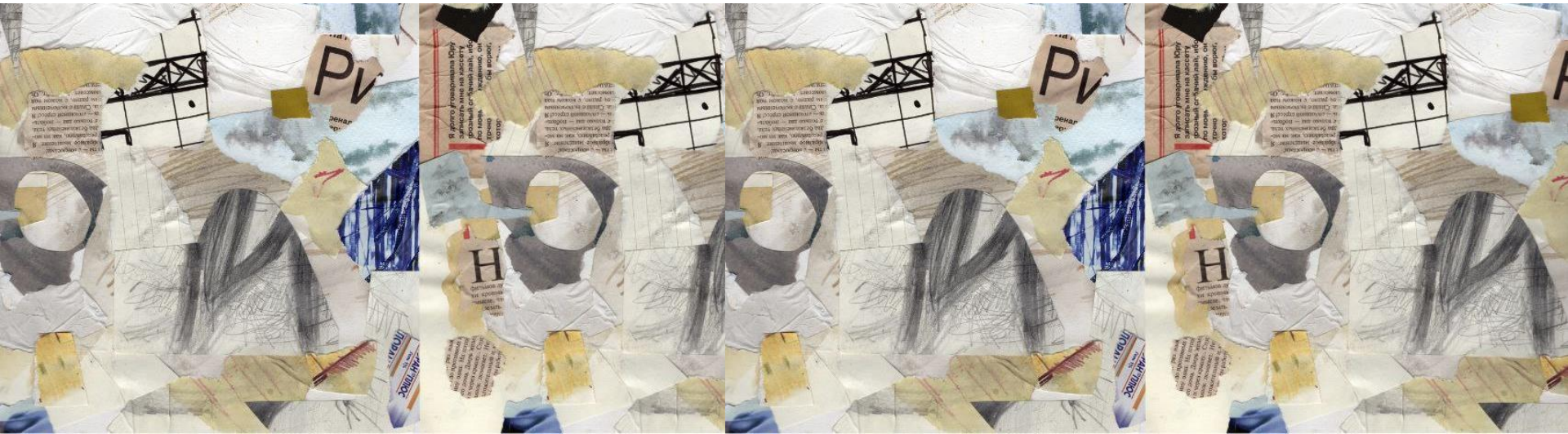

НАОЧНИЙ ПОСІБНИК З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОЛАЖ»

Для студентів 1 курсу магістерського рівня вищої освіти
ОПП «Графічні практики»
2 семестр
ХДАДМ

Дисципліна «**Колаж**» спрямована на вивчення студентами технік колажу. Практичний курс дисципліни має на меті опанування студентами практичних навичок і прийомів створення зображення засобами оригінального та цифрового колажу, використання даної техніки при створенні ілюстрацій, комплексному оформленні книги, авторських плакатів та станкової графіки.

У 2 семестрі теоретичний курс дисципліни знайомить студентів з особливостями візуальної мови колажу, методами і прийомами створення зображення засобами колажу в плакаті, ілюстрації та книжковому оформленні.

Навчальним планом підготовки магістрів денної форми навчання, викладання «Колажу» передбачено у 2 семестрі в обсязі 3 кредитів ECTS (90 годин). Із них: лекцій - 4 годин, практичних занять - 26 годин, самостійної роботи 60 годин.

Мета дисципліни «Колаж» у 2 семестрі – вивчення візуальної мови колажу, засобів створення графічного зображення техніками колажу для створення різноманітного експериментального авторського графічного зображення та застосування його для реалізації творчих задумів.

Задачою дисципліни є практичне опанування студентами технік аналогового та цифрового колажу. Вивчення видів та прийомів створення графічного зображення засобами колажу, використання технік колажу у візуальній мові графіки.

У процесі вивчення курсу студенти опановують образотворчі засоби побудови художнього образу та вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання практичних завдань.

2 СЕМЕСТР / комплексне оформлення авторського щоденника у техніці складного багатокольорового колажу

3, 4 МОДУЛІ містить **1 тему та 3** завдання змістовно пов'язаних між собою:

Тема 1 – створення щоденника художника за темою «15 тижнів»

Завдання 1. Кожного навчального тижня створити розворот щоденника художника

Завдання 2. Створити обкладинку для щоденника художника, зібрати всі розвороти

Завдання 3. Розробити та обґрунтувати авторську концепцію роботи за заданою темою (1 аркуш А- 4 формату)

Методичні вимоги: композиція та візуальна мова авторського щоденника має відповідати авторській концепції, засоби практичної реалізації розкривати авторській творчий задум, робота має бути виконана у техніці колажу. Теоретична та практична складові роботи змістовно мають бути пов'язані між собою. Результатом семестру є створення авторського щоденника, де щоденнево створений розворот поєднується у цільну форму авторської книги з обкладинкою.

Матеріали та інструменти: всі необхідні матеріали для створення оригінального та цифрового колажу

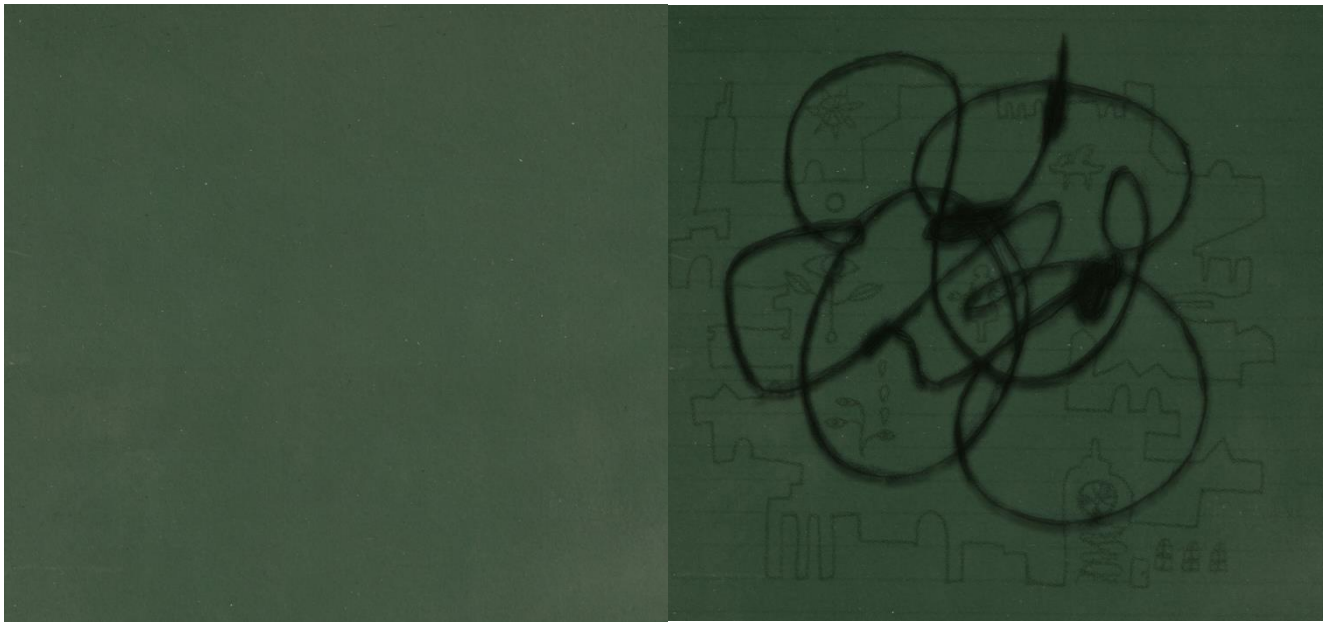
Концепція для серії колажів «105 мінус 74 пустих і сірих»

Із 105 днів віднімається 31 зафіксований день. Розповідь проживання 15 тижней вкладається в один метафізичний місяць, модулюючи хитку структуру пам'яті. Неопрацьовані пуста, пусті і сірі зливаються в одну цілісну візуальну канву і існують десь між рядками, в затінках свідомості. В колажах ховаюся від себе самої, заплутую історію так, щоб повна картинка була зрозуміла тільки мені і відкрита для міркувань іншого. Це дозволяє не втрачати інтимну складову щоденника. Це дозволяє залишити простір інтерпретативної або чутливої творчості для глядача. Асоціативні можливості колажу розкривають приховане в несвідомому, але як і психоаналітичний сеанс не можуть розказати більше, без розуміння особистості, доступного лише їй самій. Елементи газет та журналів минувшини, іноді органічні знахідки і артефакти буття змішуються зі спогляданнями днів та формують химерну карту. Ноти перетворюються на комах, папір мімікрує під хижі рослини, вогонь деформує папір. Прояви матеріальності сплітаються в асоціації, візуальні образи снів і денних роздумів. Зі всього цього я формую книгу-кодекс, зшиваю роздріблені спогади нитками. Обкладинкою слугує засвічена рентгенівська плівка, чужорідна до паперової структури самої книги. Вона залишає присмак формальності дослідження, що є нагадуванням про його особистісний характер.

Грицева Катерина

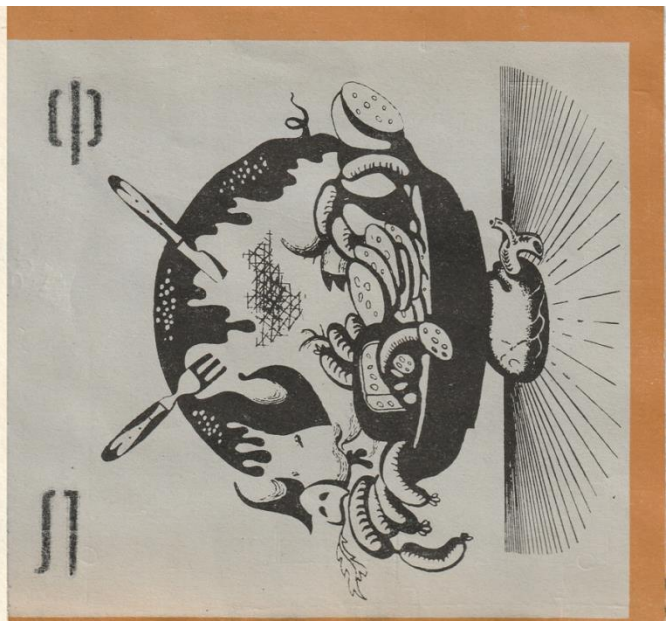

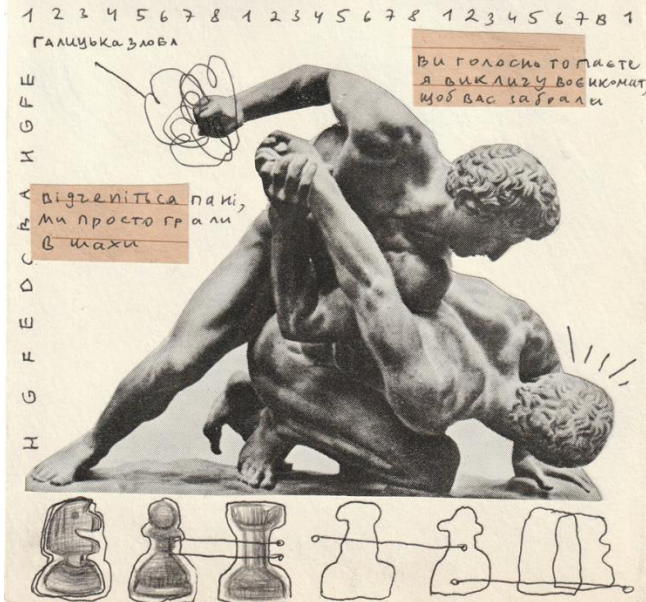
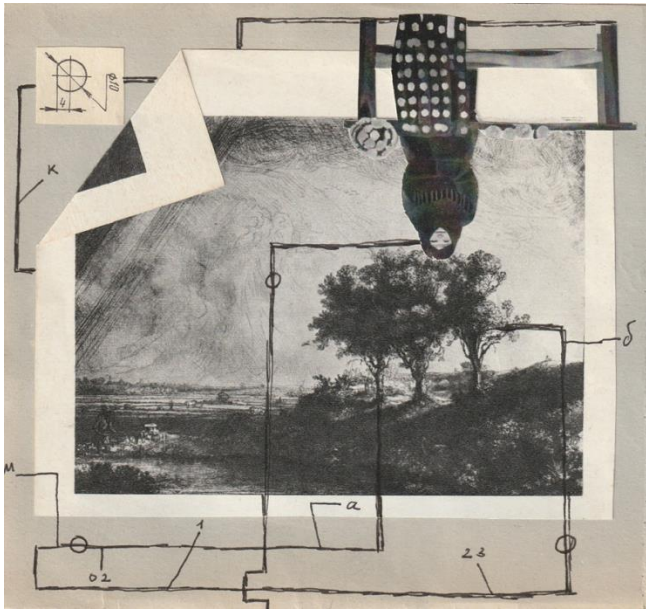

105 мінус 74 пустих і сірих

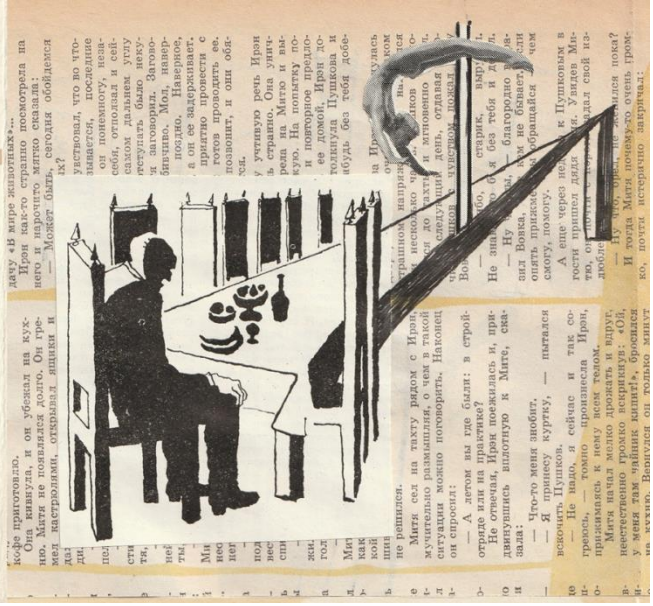
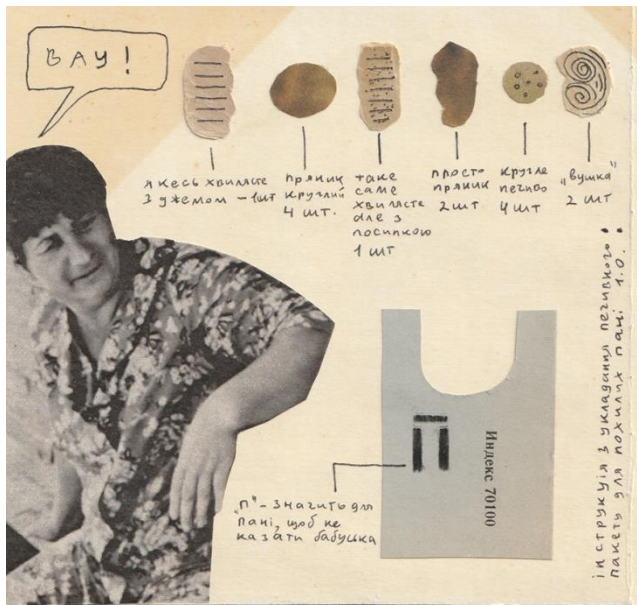
Катя
Грицева

2023
07

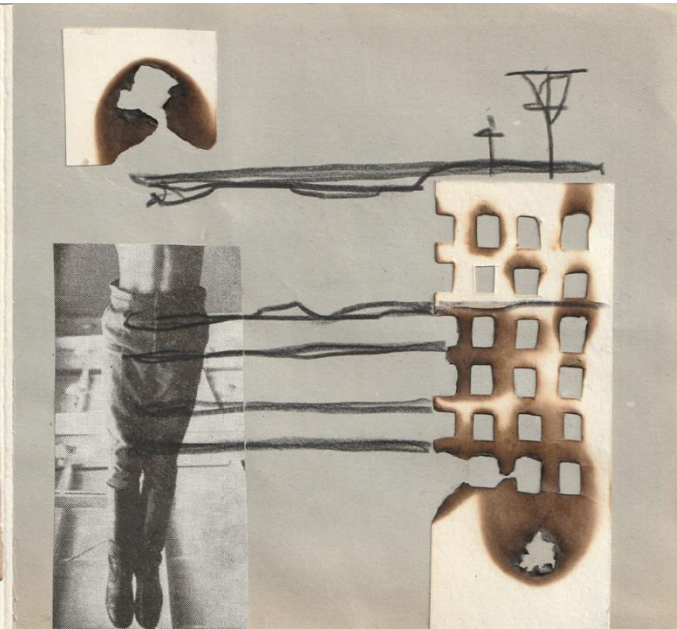

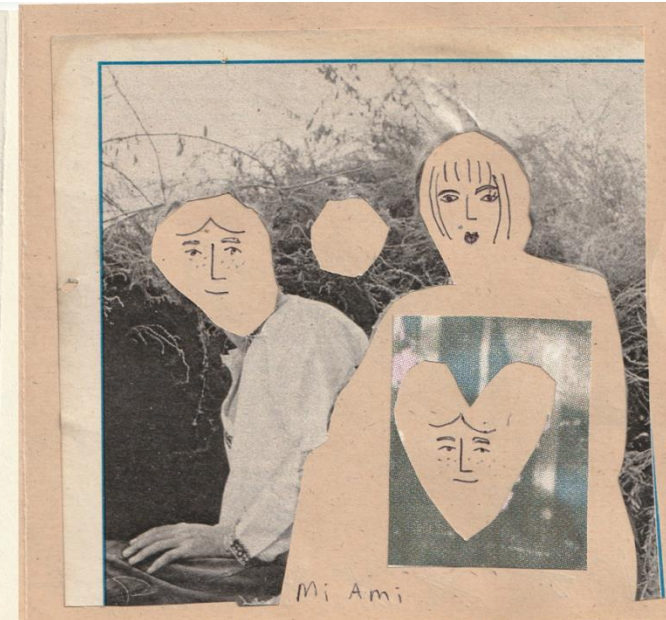
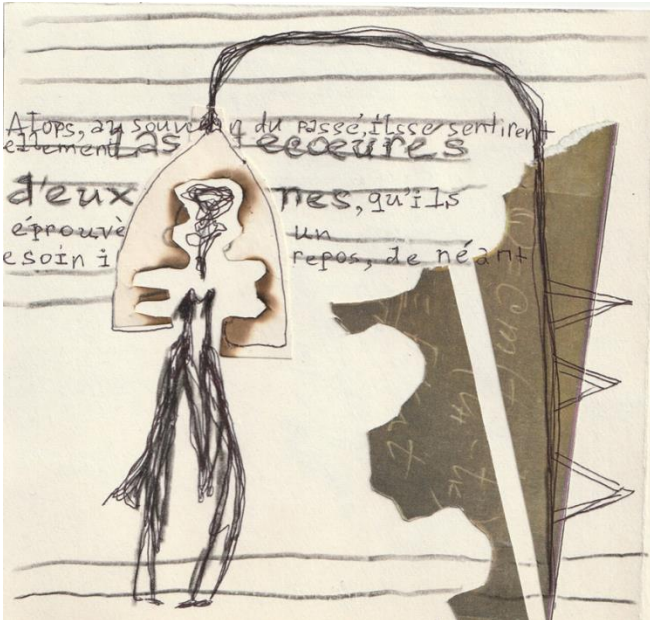

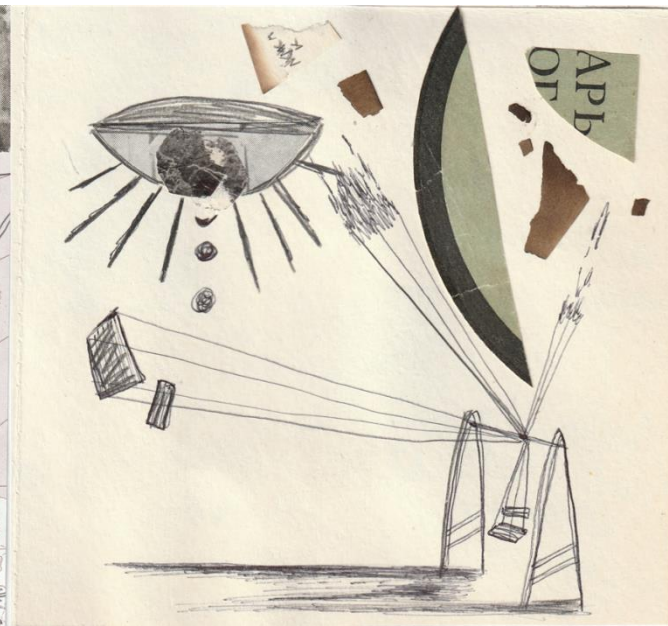
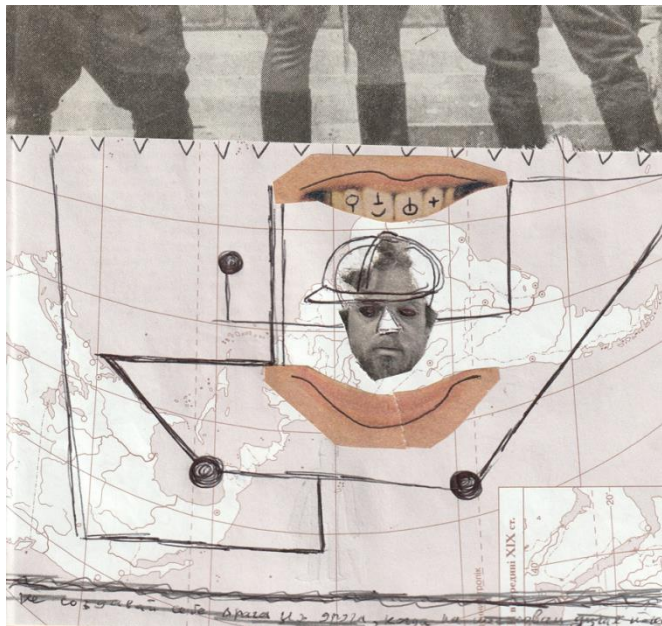
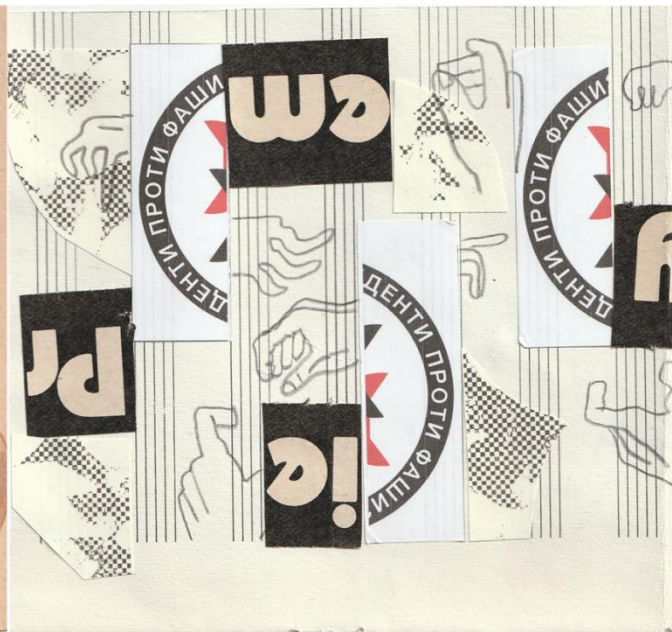

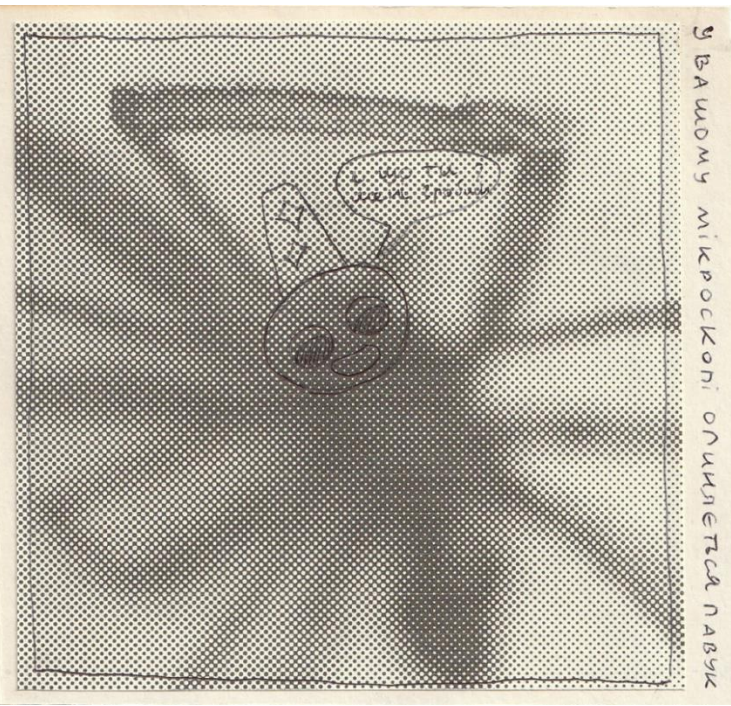
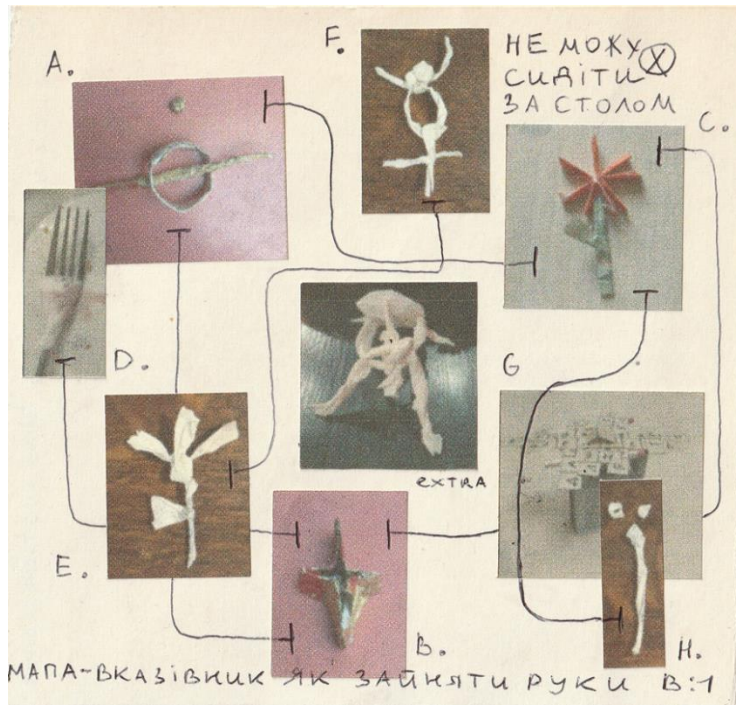

Концепція для серії колажів “Відчуття листу в 15 актах”

Мета проєкту - візуальне відтворення емоційної течії життя протягом 15 тижнів. Після закінчення проєкту, тижневі колажі повинні зібратися у загальну картину емоційного щоденника. Також, важливим аспектом є спостереження за переосмисленням сприйняття автором його задуму, після перегляду загальної картини.

Техніка виконання проєкту є цифровою, для досягнення мети у різні періоди були використані: текстурні матеріали, патерни, фотографії, замальовки, відсканована типографіка.

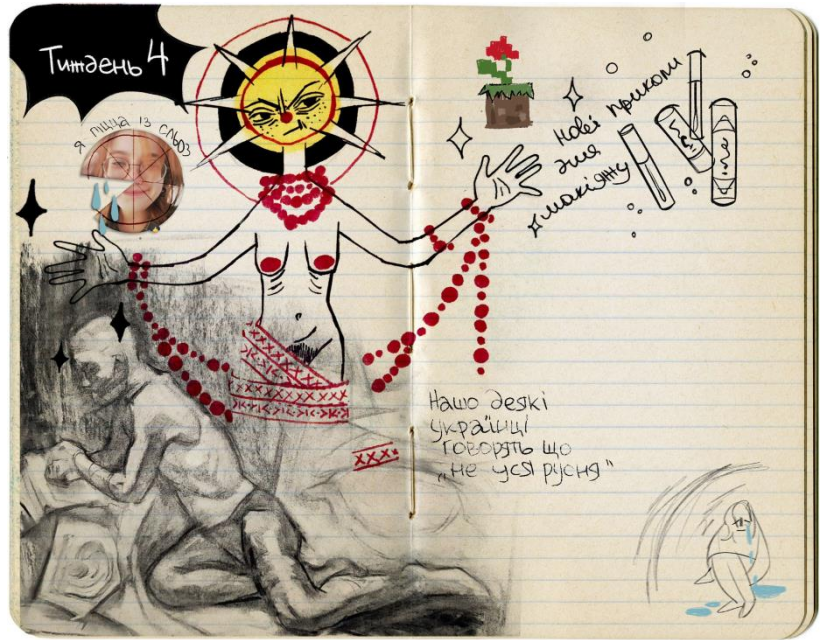
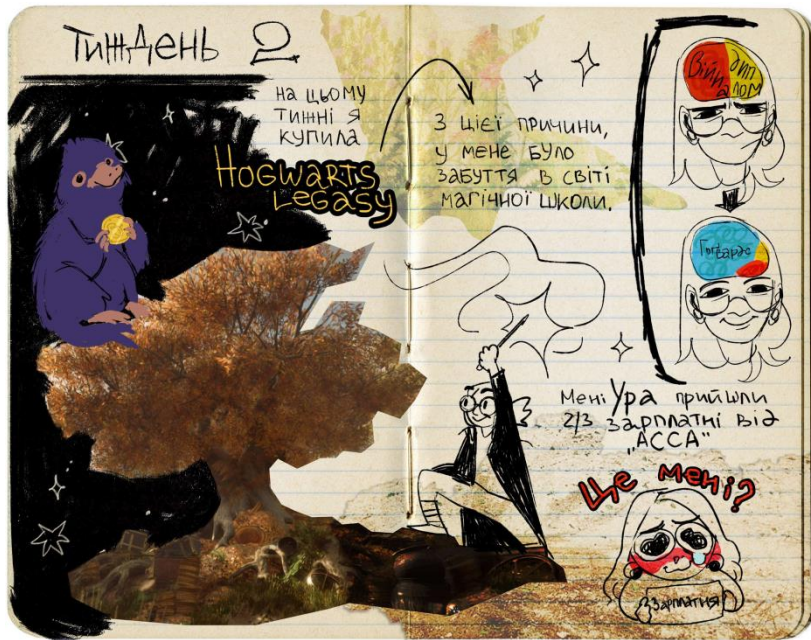
За цей час було розглянуто як сгруповане оповідання, так і імпульсивна асоціативна техніка виконання колажу. Якщо роздивлятися загально, то можна розгледіти перехід автора від згрупування, до емоційного відтворення тижневих відчуттів на листі. Вільне відтворення дає змогу автору більш щиро розповісти о житті, а асоціативна подача інформації має більш правдиве оповідання всього того, що трапилося за цей час.

Кожний візуалізований тиждень можна розглядати як відокремленні частини, так і роздивлятися їх разом, в залежності від вибору, сприйняття щоденника буде різним. Люди, котрі продивляються роботи, можуть знайти щось спільне в почутті між ними та автором. А може навіть автор змінить їх сприйняття того часу, даючи змогу подивитися чужими очима на минуле.

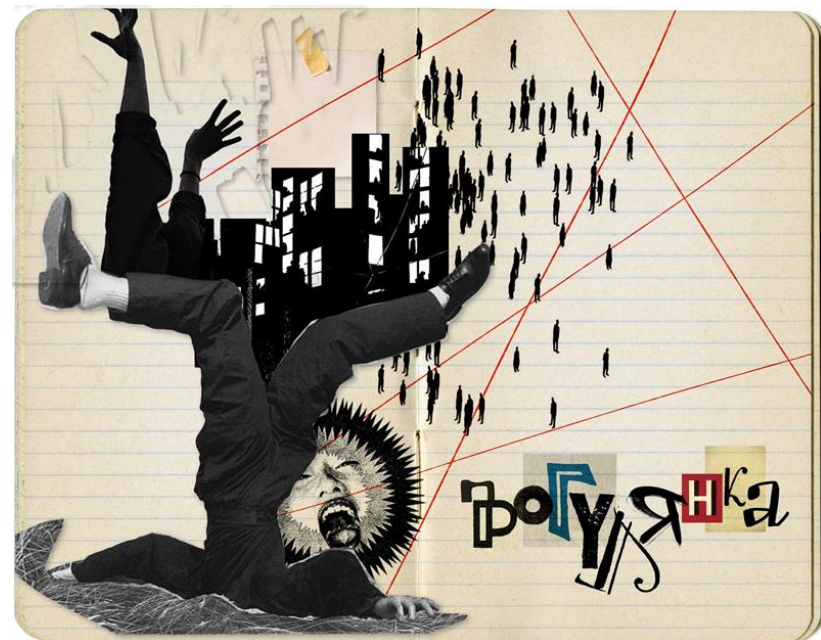
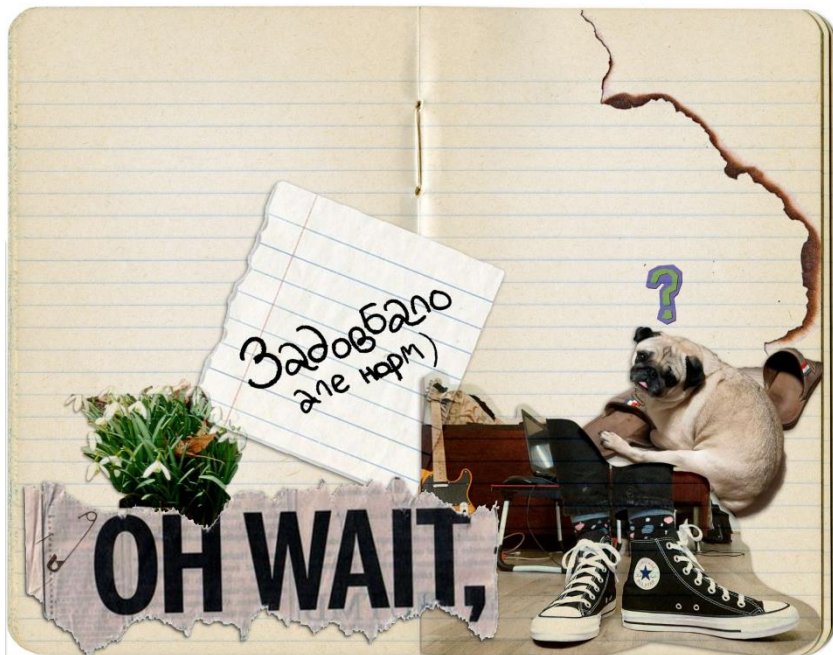
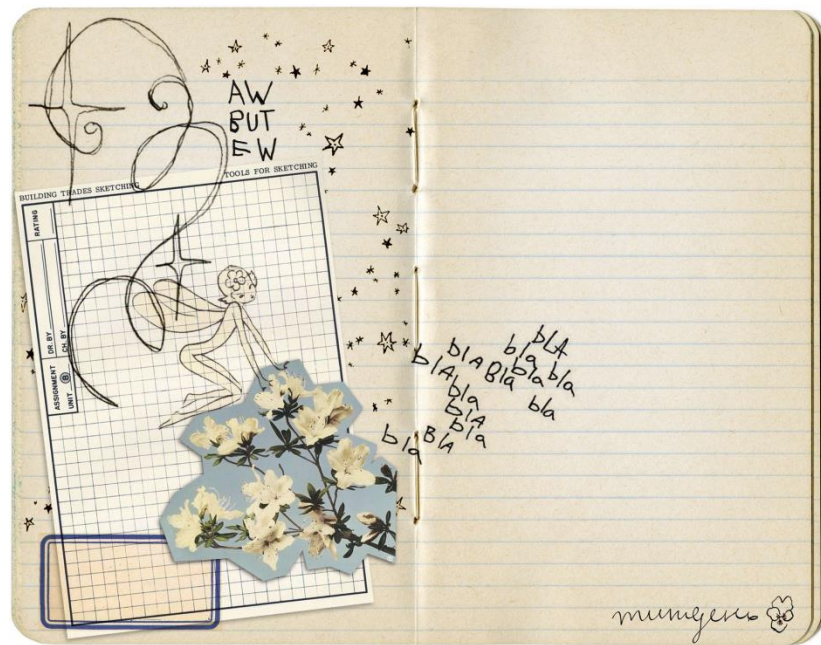
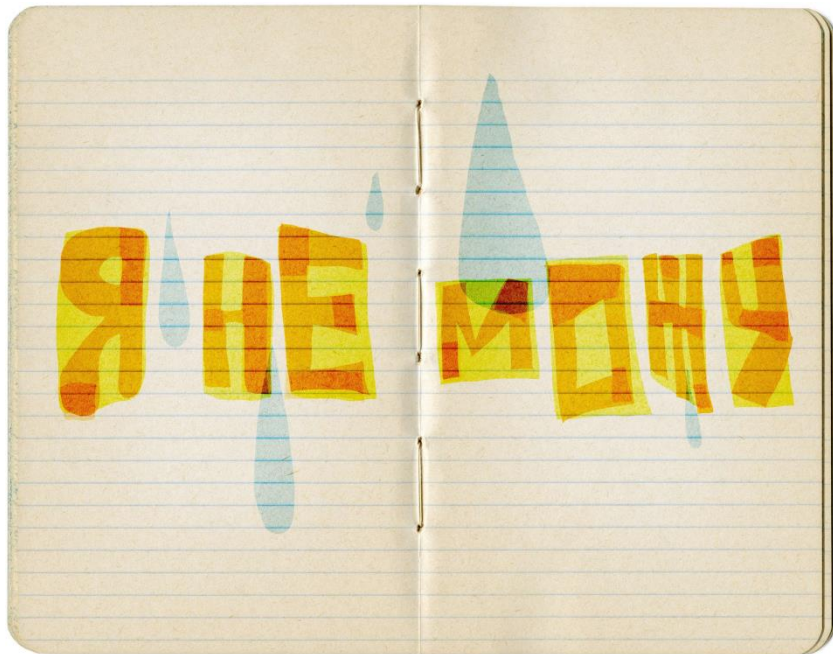
Гаюнова Ганна

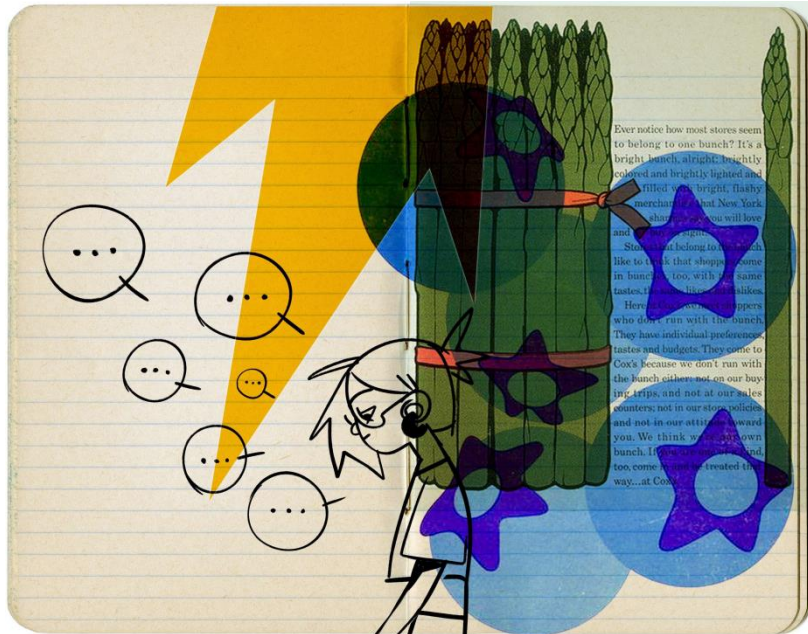
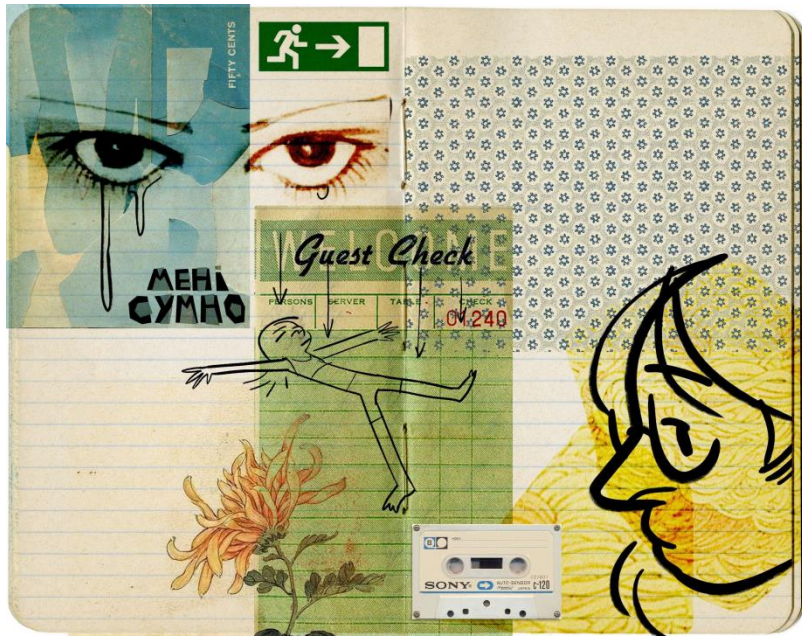

15 тижнів мого життя ± 3

Мета цього проекту - створення Щоденника художника - 15 тижнів мого життя ± 2. Це зображення-відображення подій, почуттів пережитого с грудня до травня 2023 року. Проект допоміг зафіксувати події в житті, став засобом рефлексії, що допомагає зрозуміти події та враження, які пов'язані з щоденним буттям. Кожен тиждень представлено у вигляді розвороту, форматом 420x26 мм. Серію робіт можна дивитися з будь-якого колажу або в хронологічному порядку. Зовнішній вигляд щоденника художника еkleктичний.

Оскільки щоденник – абсолютно авторське бачення та безпосереднє відображення різних моментів життя. Кожний розворот-тиждень виглядає по-різному. Кожен колаж є окремою завершеною візуальною формою, але повні враження відчуються, коли проект розглядається як серія робіт.

Він містить аналогові, діджитал колажі. Використовувалися малюнки, фотографії, вирізки з книг та журналів, текстурні матеріали, патерни, фотографії, замальовки, тексти та шрифтові композиції. Більша частина тижнів була насичена великою кількістю деталей та текстів, які вносять особливу вагу у загальний сенс. Деякі колажі пронумеровані відповідно до тижня їх створення, або можна побачити дати тижня або їх зовсім нема.

Левченко Євгенія

Частина робіт з серії має нотатки, списки, плани та інше - заплановані події тижня, без переліку яких наповненість зображення не мала б стільки ваги. Розвороти різні. Були тижні радісні, сумні, деякі тижні були наповнені подіями – колажі були яскраві, деталізовані, а були тижні наче біла пляма на карті. Немає подій, немає спогадів, або їх було так багато, що це зникло з пам'яті. Так як роботу було зроблено в період емоційної пригніченості та апатії, це може відчуватися на деяких роботах.

В якийсь момент щоденник став експериментальним полем в нових техніках та майданчиком для їх відпрацювання. Якщо слідувати хронологічному порядку, можна простежити розвиток в роботі з шрифтовими композиціями, які зацікавили останнім часом.

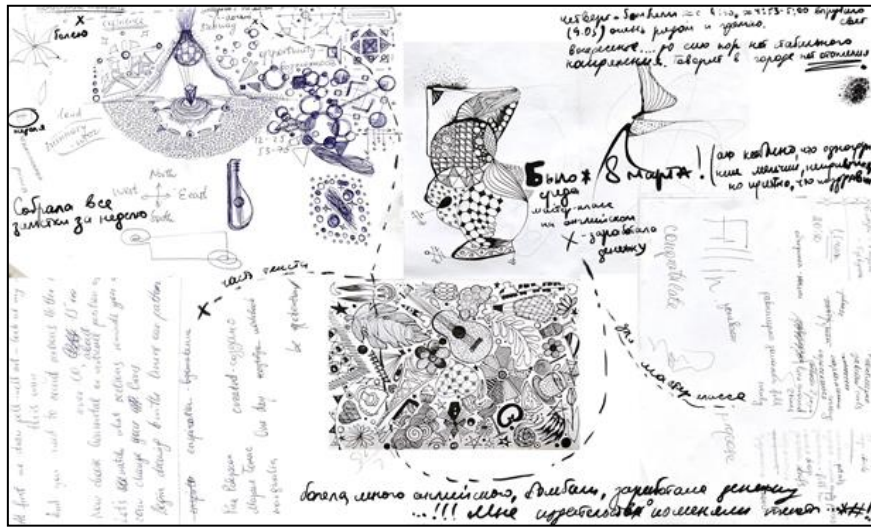
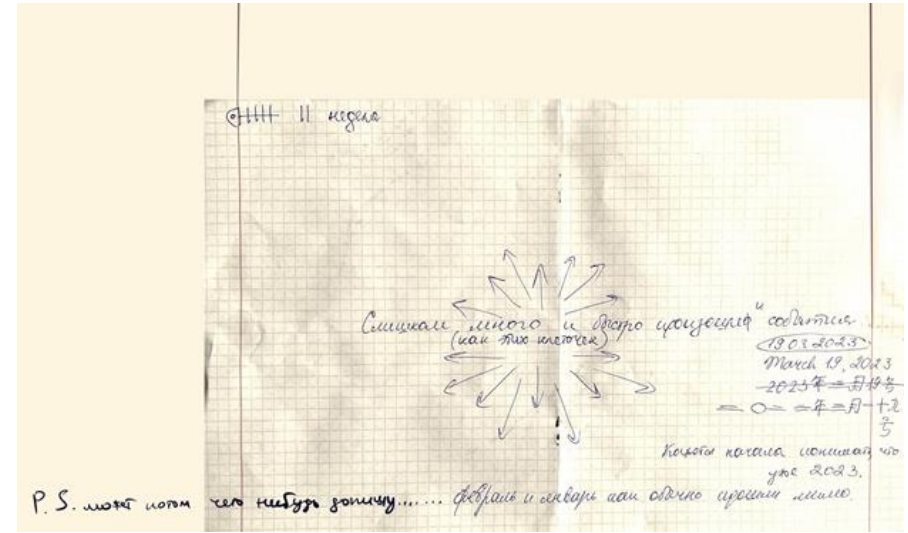
Техніка колажу допомогла показати всю різноманітність життя та несхожість подій. Цей щоденник - чудова змога для глядача подивитися та сприйняти та усвідомлення того часу, даючи змогу подивитися очами автора на минуле. Вільне відтворення дало змогу розповісти відверту розповідь про моменти життя, а асоціативна подача інформації як раз допомогла в розумінні того, що трапилося за цей час. Для мене цей проект дав нові способи самовираження та час впевнитися в них, також це зробило ясніше власну візуальну мову, вдалося впровадити це в свою творчість, прибрати стереотипи, які заважали в роботі та самосвідомості. Таким чином щоденник представляє собою унікальну психологічну та культурну практику, який дає розвиток для розширення культурного досвіду та досягнення мети.

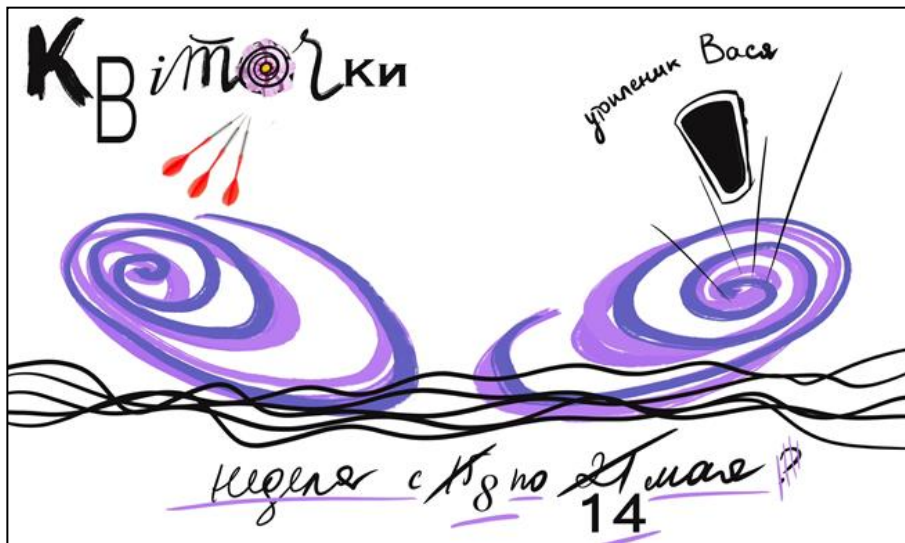
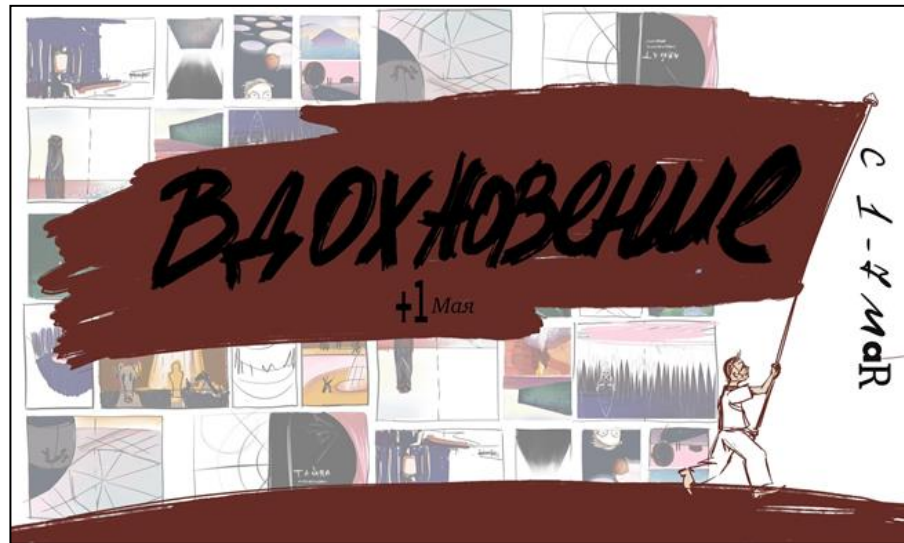
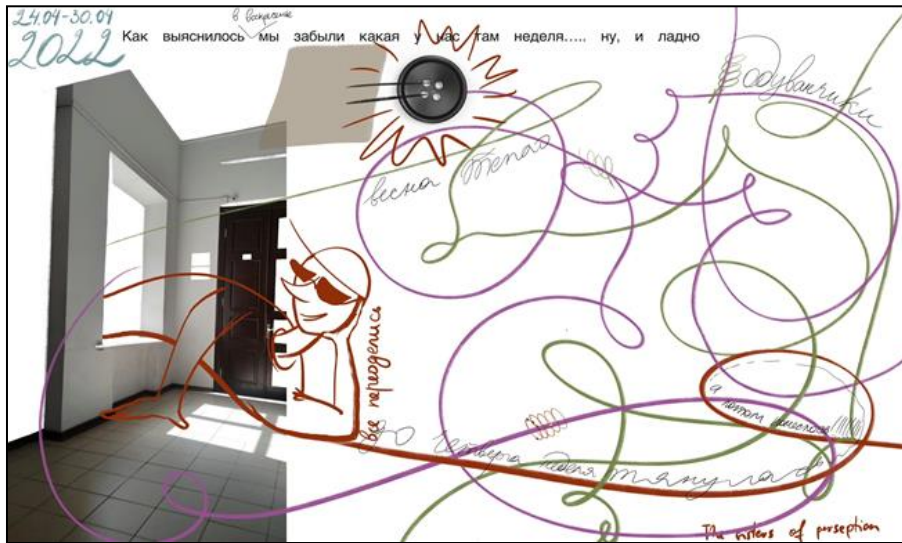

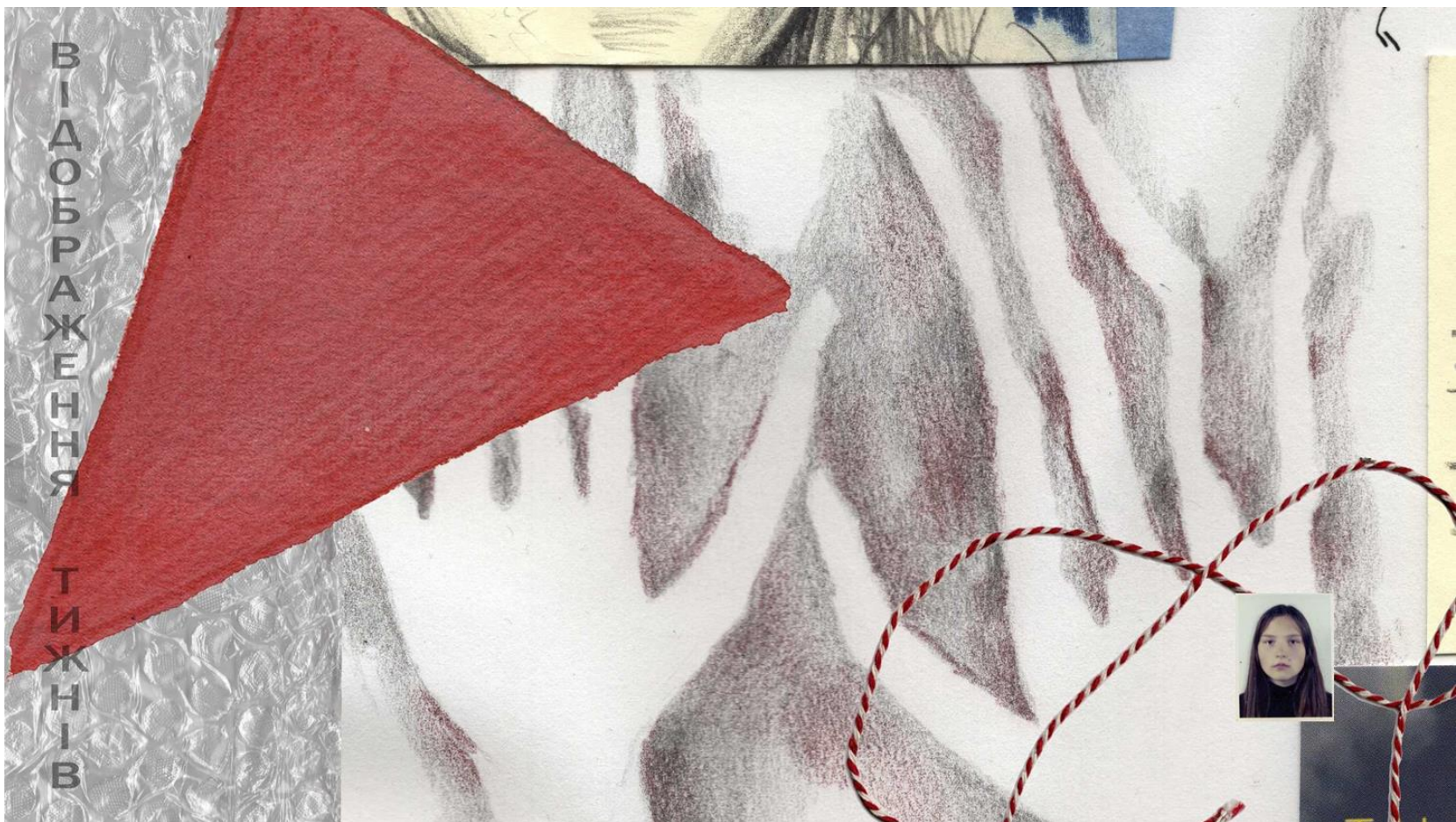
Відображення тижнів

Мета проекту: створення колажної серії робіт, що відображають найбільш важливі моменти та емоції впродовж п'ятнадцяти тижнів. Колажі створені з метою відтворити особисті враження, які спостерігалися упродовж кожного дня. Кожна окрема робота створює візуальну історію тижня. Вона може поєднувати в собі смуток і радість, втому і бадьорість, спокій і хвилювання. Поєднання унікальних комбінацій деталей, демонструє різноманітність подій і настроїв. Повсякденність мого життя стає головним двигуном натхнення. Проект став засобом рефлексії, що допомагає зрозуміти та висловити думки, враження, переживання, які пов'язані з щоденною рутинною.

При створенні колажів використовувались різноманітні матеріали, фотографії, малюнки, текстури, кольори, а також графічні редактори. Серію робіт можна починати з будь-якого колажу або в хронологічному порядку. Кожен колаж є окремою завершеною візуальною історією, але справжня його сила проявляється тільки тоді, коли ми розглядаємо його як серію. В контексті бачення всієї серії, відкриваються можливості для розуміння зв'язку деталей та емоційного розвитку історії. Всі колажі пронумеровані відповідно до тижня їх створення, на деяких колажах цифри привертають до себе увагу, на деяких зовсім приховані. Більша половина робіт насичена великою кількістю деталей, які вносять особливу вагу в загальний контекст. Колір стає інструментом для створення атмосфери тижня, демонструє контрасти та гармонійні збіги, які передають динамічність та виразність кожної композиції. Техніка колажу допомогла відкрити нові способи самовираження та ясніше зрозуміти власну візуальну мову.

Щепенко Марія

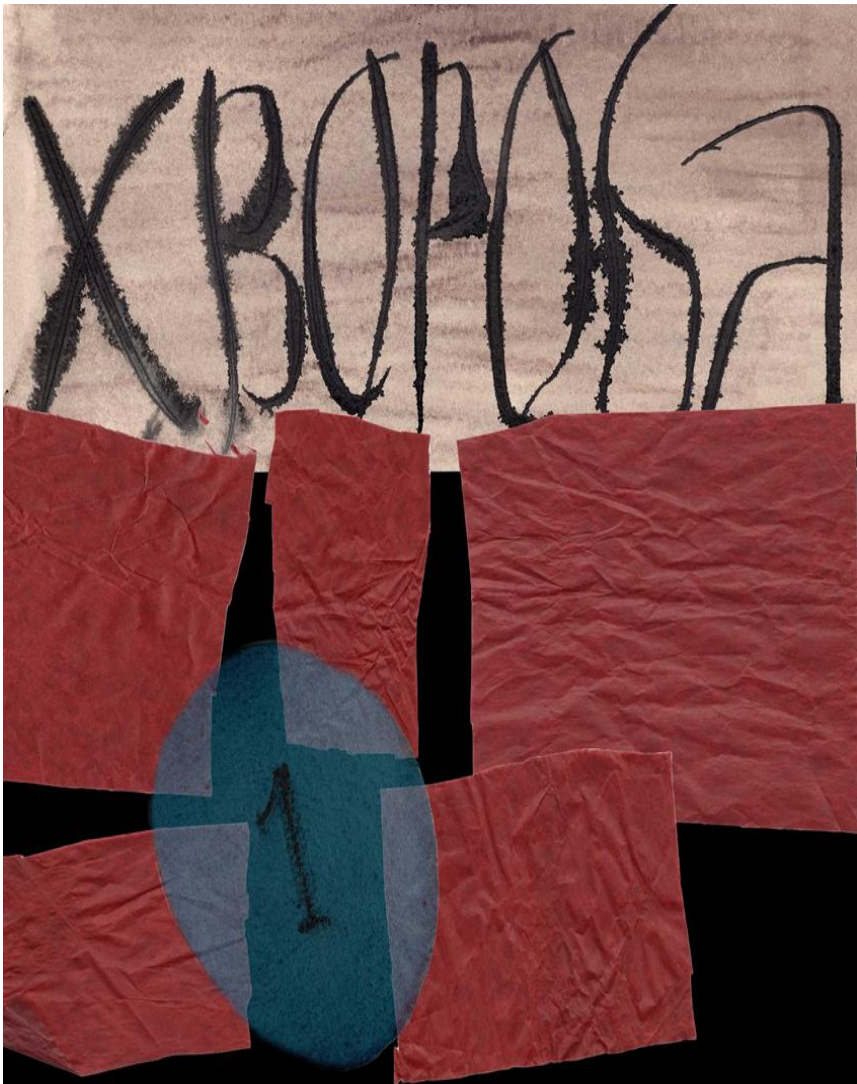

ВІДОБРАЖЕННЯ

ТИЖНІВ

4444444

СВОМІЙ
ТИЖДЕНЬ

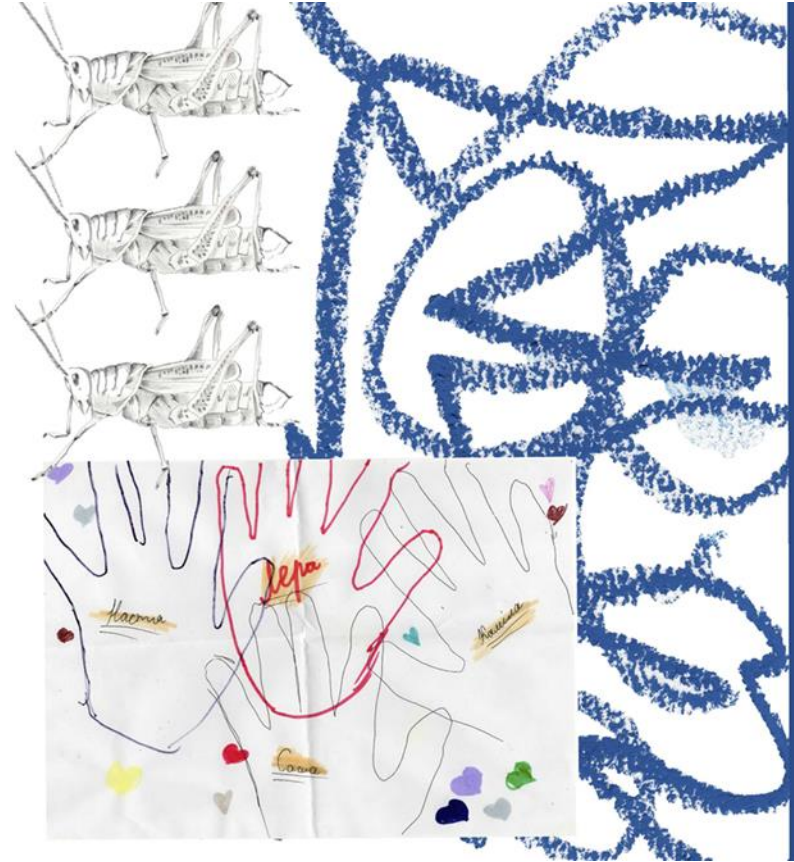
НОВА
ОЛІЙНА
ПАСТЕЛЬ

ЧИТАЮ
БЕРСЕРКА

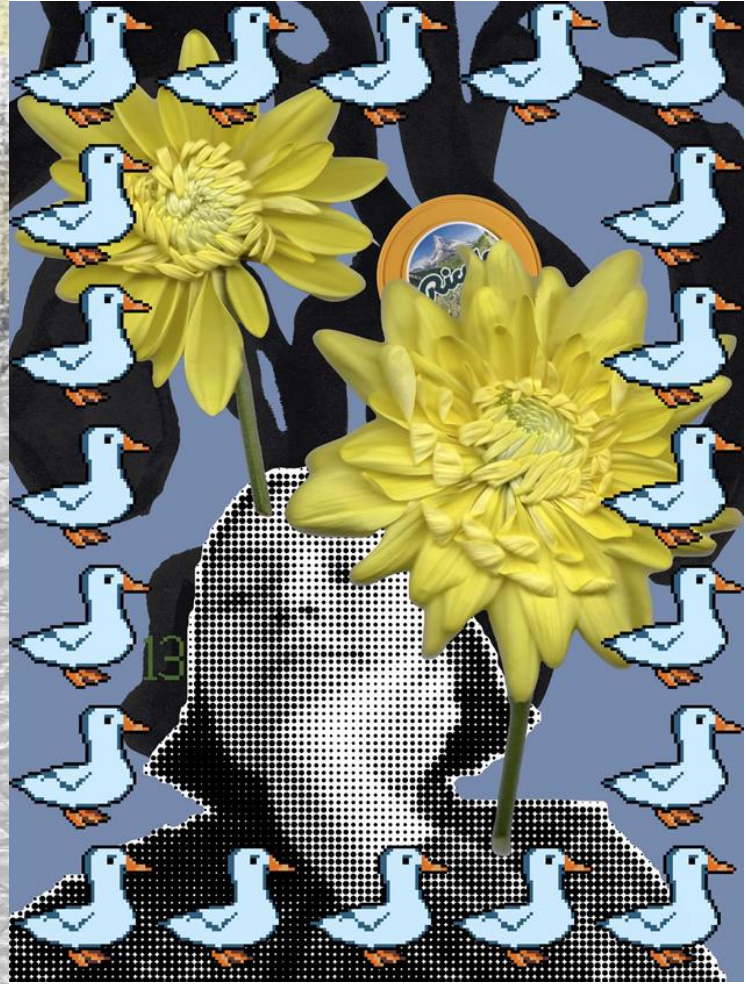
НОВА
БУМАГА

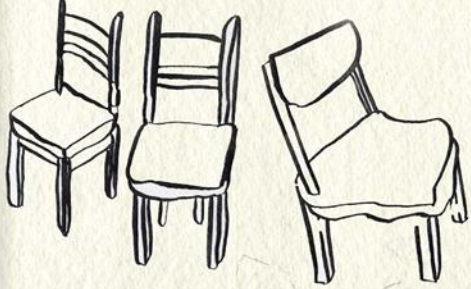

ПИСЬМО 14

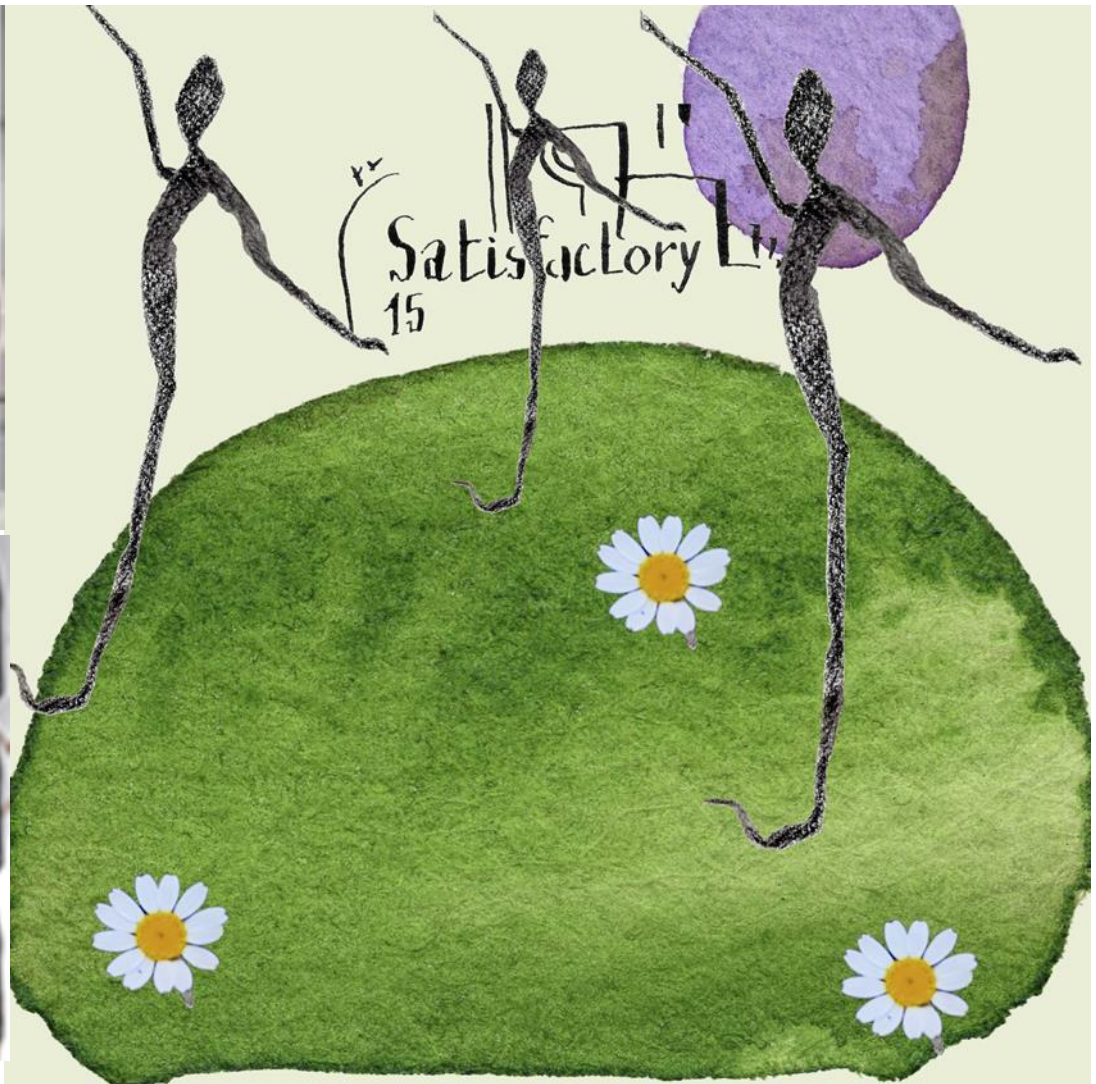
БАГАТО
РБОТУ

NYCTO
NYCTO
NYCTO

NYCTO
NYCTO
NYCTO

Satisfactory Ltd.

15

WCTO
WCTO
WCTO

Садченко Єва

Концепція колажного щоденника.

Ідея проекту стояла у показі свого життя, думок та почуттів за допомогою колажів протягом 16неділь. Колажі для проекту робилися у електронному варіанті наформаті А4.

Переглянути роботи також можна у електронномуформаті.

Так як щоденики відображають буденність та емоції автора, моя серія колажів представляє собою своєрідні американські гірки мого психічного стану.

У моїй серії присутні лише11 тижнів.

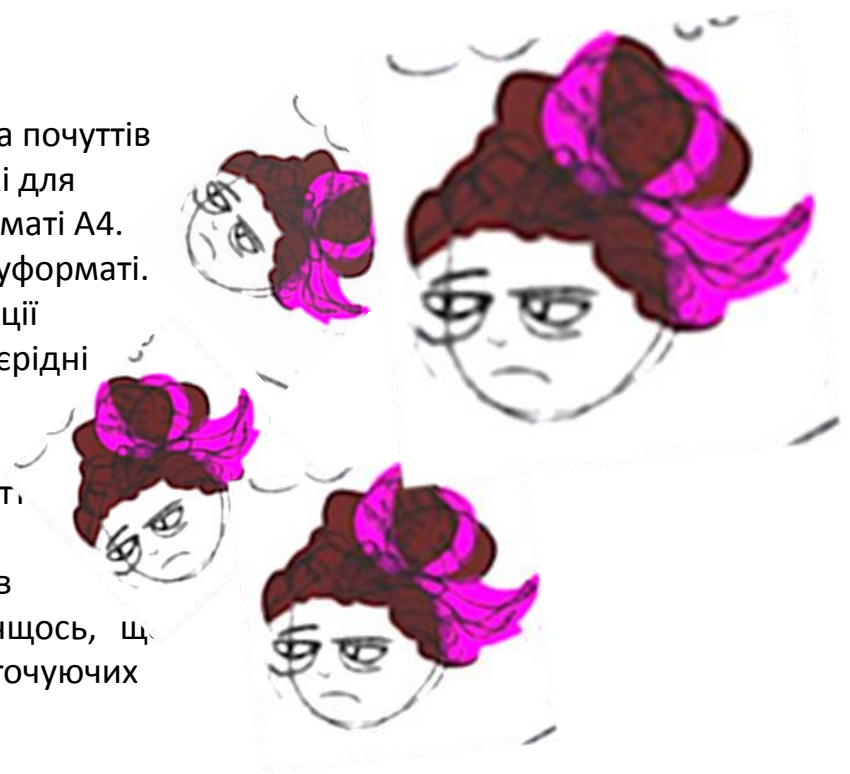
Частково це пов'язано з тим що зараз у моєму житт, переважно нічого не коїться. Зовсім.

А частково це через те щоостанні декілька місяців я не завжди можу змусити себе робити хочщось, щ, призводить до проблем з фіксуванням якщо не оточуючих подій то хоча б свого емоційного стану.

Дивлячись на цю серію

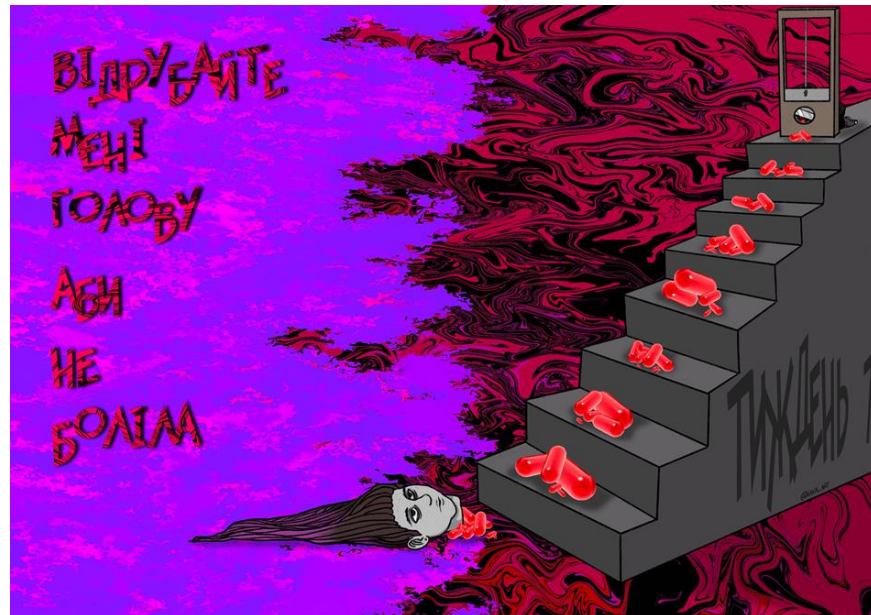
можна побачити колажно проілюстровану історію мого емоційного занепаду.

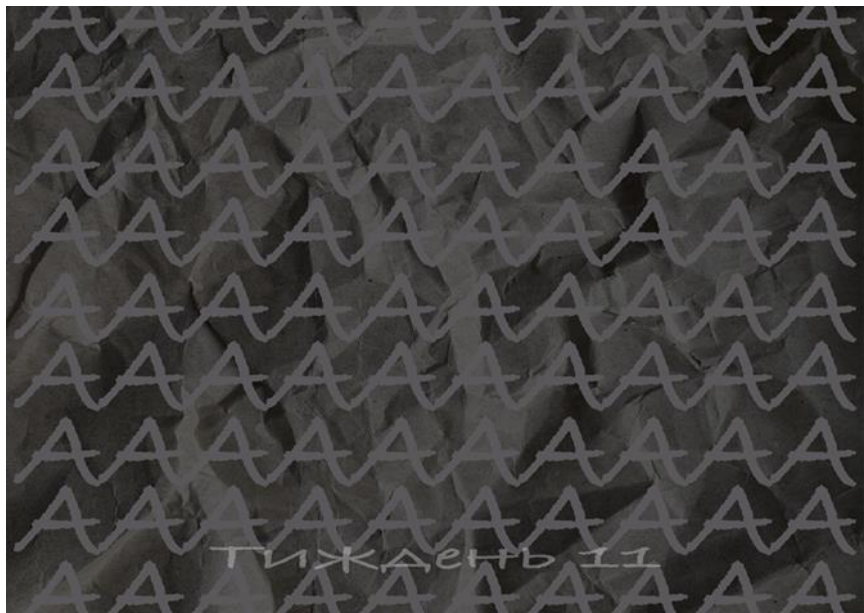
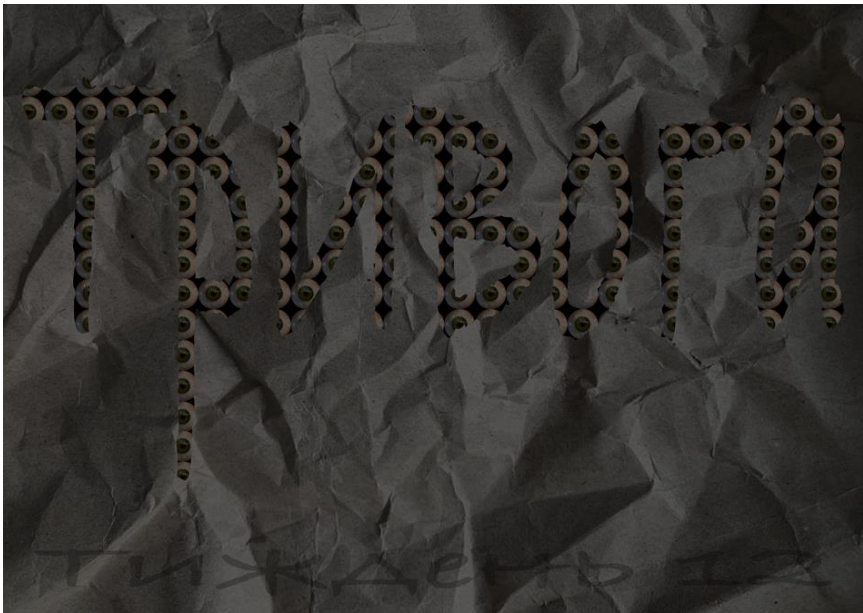
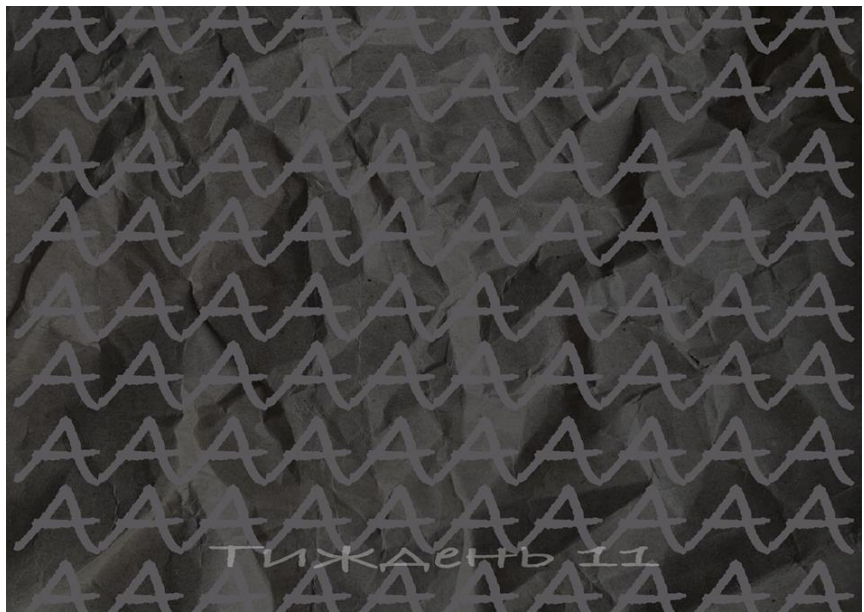
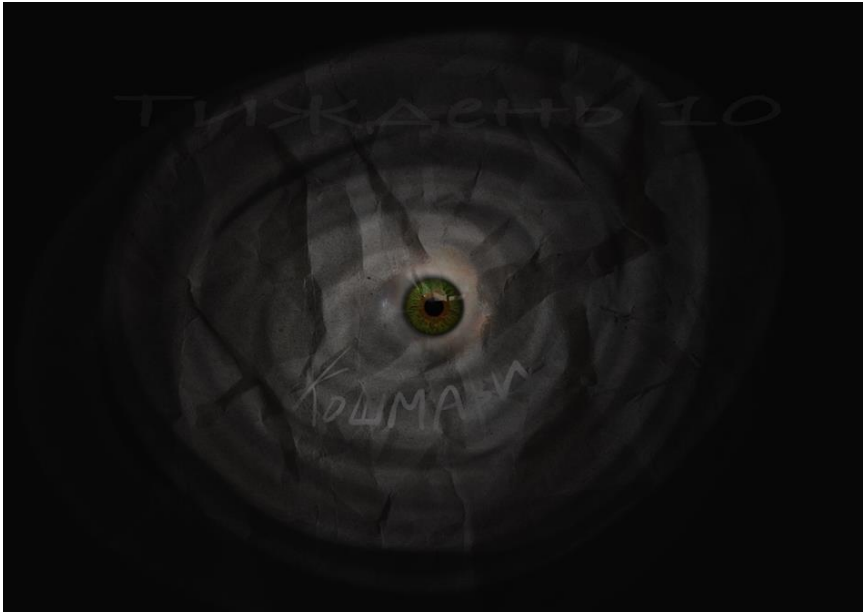
Дякую за увагу.

15 тижнів «Насичення»

Насичення – це процес проживання від пустого та сірого до кольорового. Це не про колір, а про почуття. Символічний збіг, що саме тижневі зображення здійснювались від зими до літа. Розквіт та насичення нас кольорів . Поглиблення хороших і поганих емоцій .

Мета проекту: Відтворення почуттів та характерний аналіз на протязі одного тижня. Створення колажної серії, що документують кожнотижневий період часу, та показуть події, емоції, почуття ,що стались за цей час. Колаж відтворений за допомогою особистих фотографій та домалювань . Кожний тиждень насищений особливим характером та візуалізацією . Можна помітити , настрої кожного тижня , тим самим доповнюючи в склад зображення різні поєднання.

За цей період часу відбувалось неймовірна кількість характерних подій В спосіб документування їх , це змога вивільнити емоціональний потік та за допомогою аналізу більш розкривати проблематику рутини. Заспокоєння та терапія – це основна характерна риса серії. Ми вивільняємо все ,що в нас накопилось за тиждень.

Серія робіт має свою послідовність зображень. Різні матеріали залежності від характеру , більше присутні або зовсім прибрані . Колір з'являється не скрізь , він свідчить про настрої зображень та історію .Колір розкажує більшість інформаційного звязку. Текстові елементи теж присутні , це привязане з стилем заміточних зображень .

Структура зображень має дуже вільний формат , тим саме показує легкість передачі та її характер . Маючи скільки емоціональний барв за тиждень , я фіксую лише ті ,що затримались в голові . Це і про колір і про фото і про текст. Це інтиїтивні зображення, які фіксують стан та асоціації.

Черкас Анна

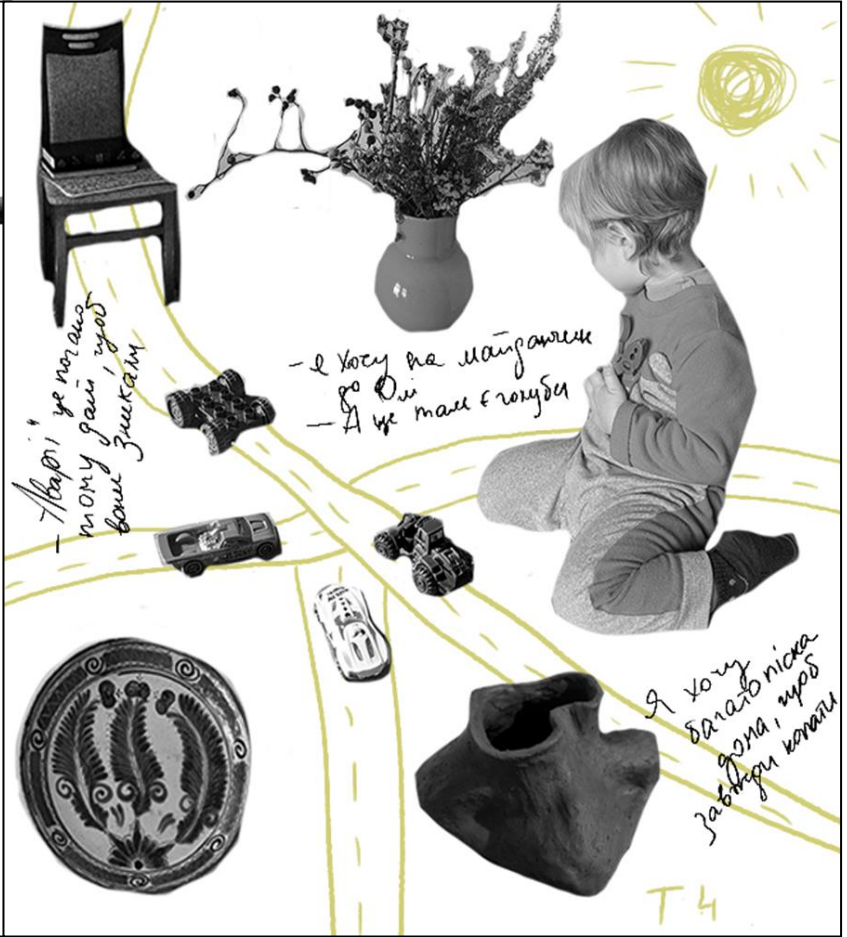

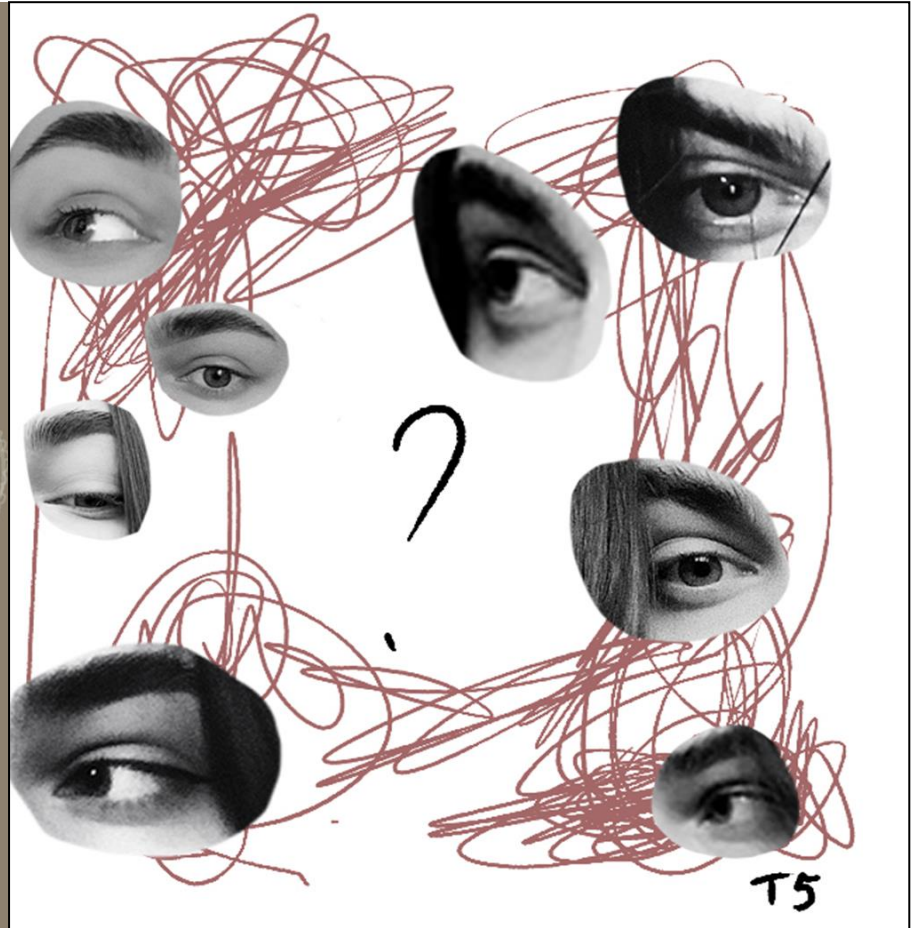
ТІКА ДЕНЬ !

Я НЕ ХОЧУ БИТЬ И СОНУ Е И

ЗАЛИЙТЕ МЕНЕ ЧАЕМ
ТИЖДЕНЬ 3

- не безмислен базис
- забравил не е

забравил не е

- до и за да не се забравят на изпитани

- забравил концентрирано на

забравил концентрирано на

Знаем
на
мислен
до и за да не се забравят
- концентрирано на

x 10

Поизг на 11⁰⁷ забравил
23 мисл

- забравил по 25.04
капани ?

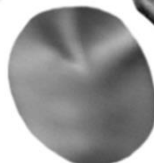
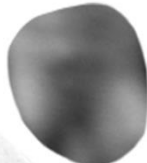

T8

3

8

e

p

u

c

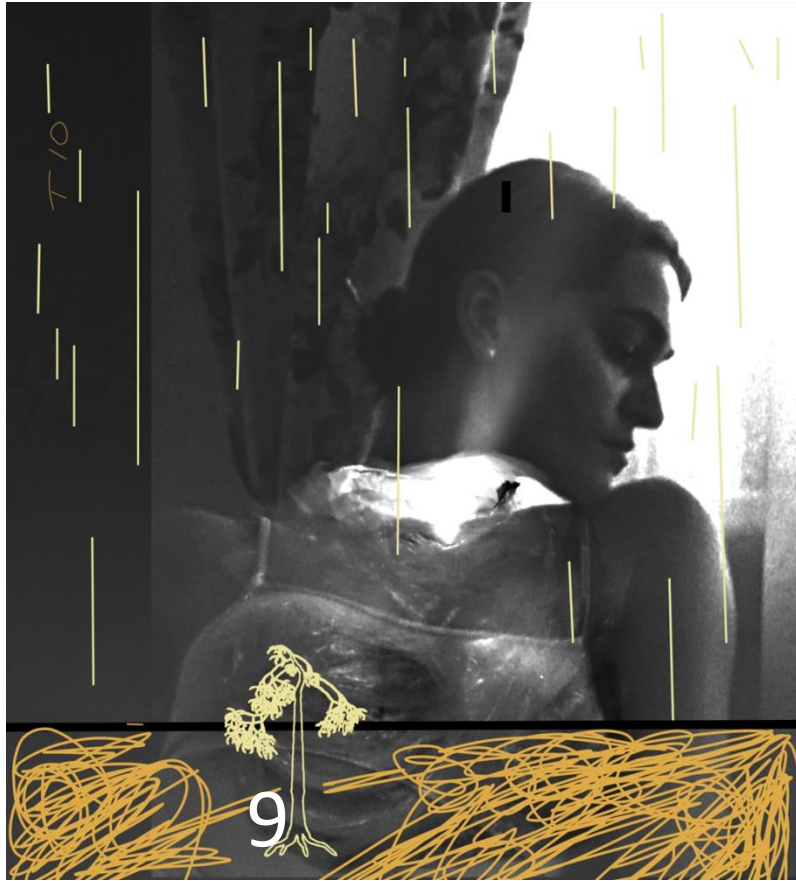

b

T7

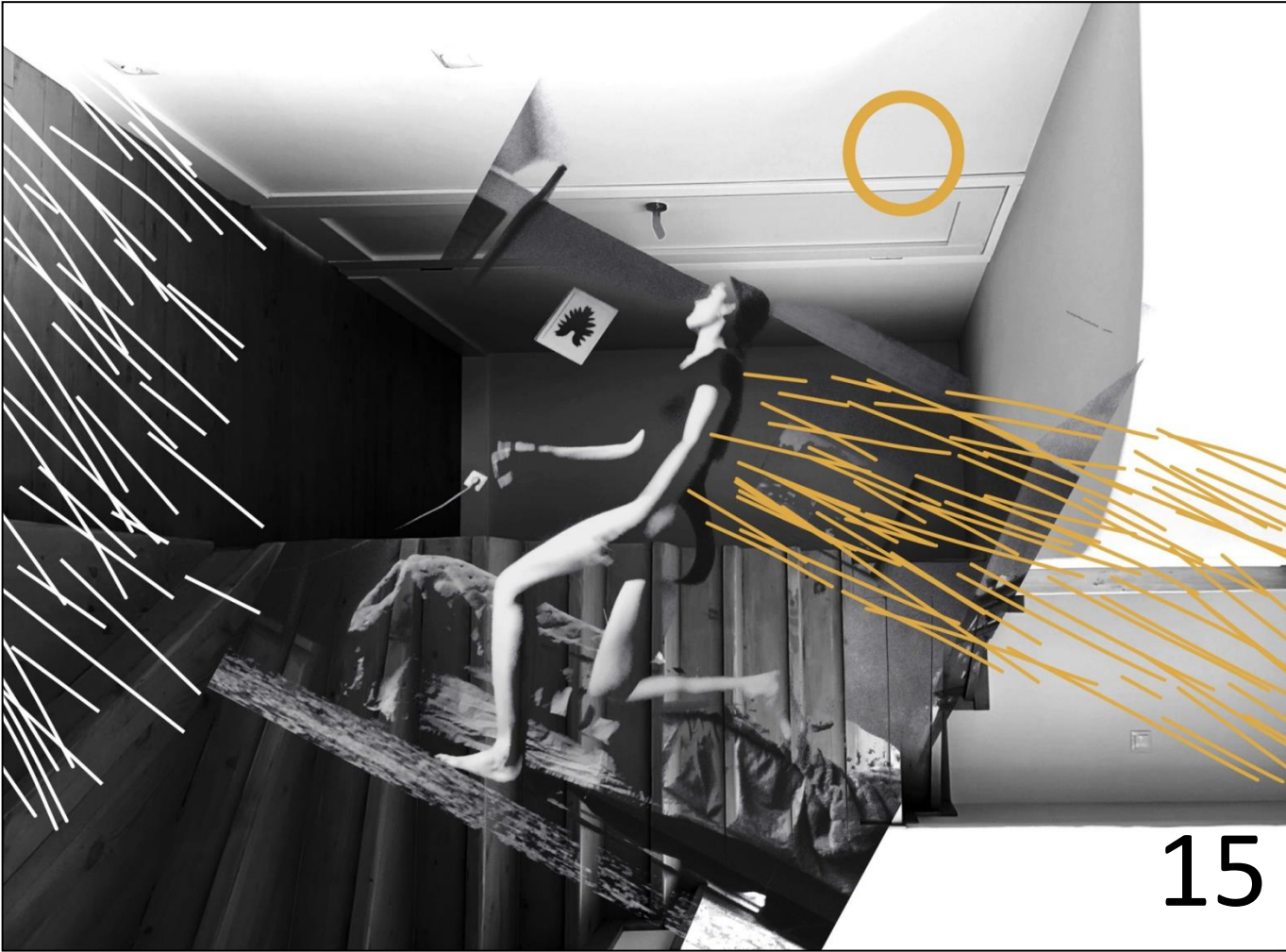

15

Концепція для серії колажів «15- ...»

Мета проєкту : візуалізація емоційних та фізичних станів автора протягом 8 тижнів. Кінцевою метою проєкту не є зібрана та цілісна картина, лише емоційний прояв різних станів. Можна сказати що це свого роду щоденник, або мозаїка емоцій та почуттів автора, тому не є обов'язково зібрати всі тижні в цілісну картину. Оскільки прояви емоцій та психофізичних станів є різноманітними то можна спостерігати за хвильовими настроями.

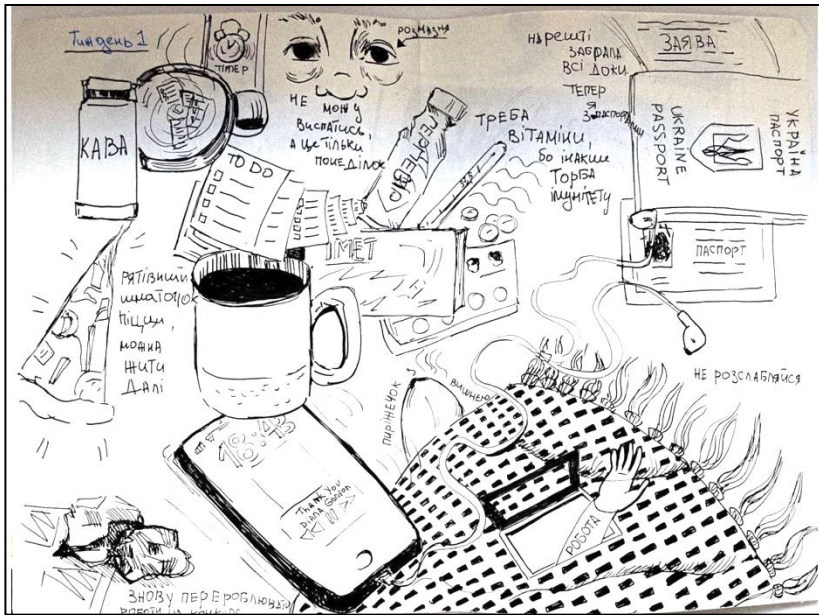
Хоча емоційно тижні не можна поєднувати в цілісну картину, графічний підхід та обмежена кольорова палітра дозволяє зібрати в купу візуальні стани в щоденнику та показати приналежність до одного автора. Динаміку настроїв можна спостерігати по кольоровій палітрі. Чим ближче до весни тим більше жовтого кольору задіює автор що проявляє настрій більш сонячний, немов просихання після зими.

« 15-...» розказує історію що не має завершення, лише стан паузи чи то недосказаності. В цій історії немає кінця лише драматично напружене речення що дає можливість додумати історії самостійно. Враховуючи що початок тижнів несе більш похмурий настрій можна припустити що з настанням весни автор більш віддаляється від саморефлексій та відчуження і соціалізується з оточенням. Технічне виконання поєднало як класичні матеріали (туш, перо, лінери, фарба) так і цифрові, присутнє додавання фотографії.

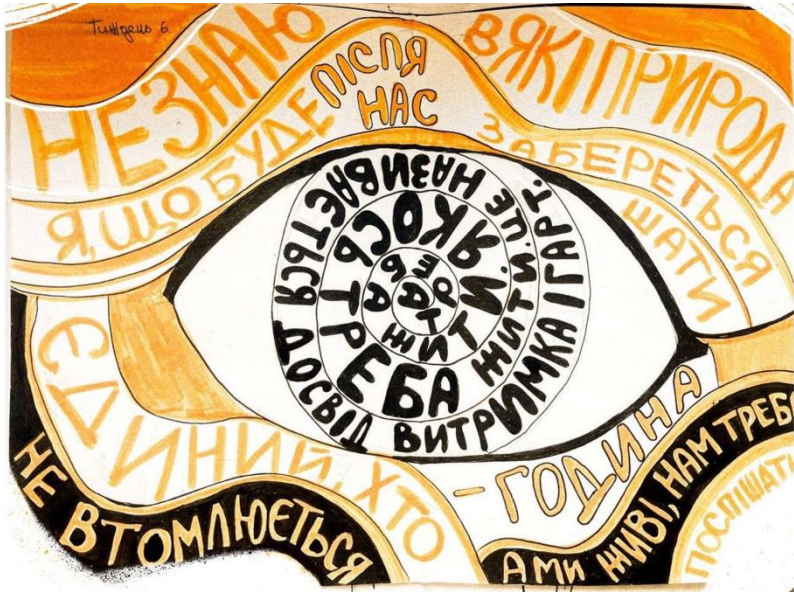
Семенова Анна

ХДАДМ

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Elder R. Bruce. DADA, Surrealism, and the Cinematic Effect. Wilfrid Laurier University Press, 2013 – 776 p.
- Hassan I. The Dismemberment of Orpheus: Toward a Postmodernist Literature. — Urbana, 1971. — 297 p.
- Jameson F. Cultural Turn: Selected Writing of the Postmodern 1983-1998. L.- N.Y.: Verso, 1998. - 206 pages
- Mileaf Janine*. Please Touch: Dada and Surrealist Objects After the Readymade. Dartmouth College Press, 2010 – 312 p.
- Warlick M.E. Max Ernst and Alchemy: A Magician in Search of Myth. University of Texas Press, US, 2001 – 309 p.
- Хоффман В. Основы современного искусства: Введение в его символические формы: Пер. с нем. А. Белобратова; ред. И. Чечот и А. Лепорк. 2004.– 560 с.
- Эко У. Инновация и повторение. Между эстетикой модерна и постмодерна // Философия эпохи постмодерна: Сборник переводов и рефератов. 1996. – С. 48.
- ### ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ
- Васильев Н.Ю. «Коллаж в зарубежном дизайне 1960-1990-х годов как прототип архитектурного формообразования» [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.niitiag.ru/pub/pub_cat/vasilev_n_yukollazh_v_zarubezhnom_dizayne_1960-1990-kh_godov_kak_prototip_arkhitekturnogo_formoobrazovaniya вільний.– Загол. з екрану. – Мова рос.
- Ильин А.Н. «Субъект в пространстве философии постмодернизма» [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.zpu-journal.ru/e-zpu/2010/1/Ilyin_Subject/ , вільний.– Загол. з екрану. – Мова рос.
- Ирина Грищенко «Я так вижу: дизайнер Алексей Кондаков о своих колажах». - [Электронный ресурс] - Режим доступа: <https://bzh.life/lyudi/ya-tak-vizhu-dizayner-aleksey-kondakov-o-svoih-kollazhah>, вільний.– Загол. з екрану. – Мова рос.
- Короткий курс лекцій з дисципліни «Естетика». Синтез мистецтв [Электронный ресурс] Режимдоступу: https://studme.com.ua/193904035002/etika_i_estetika/sintez_iskusstv.htm, вільний.– Загол. з екрану. – Мова укр.
- Мужчина плюс женщина. Коллажи Джона Стезакера[Электронный ресурс] – Режим доступУ: <https://kulturologia.ru/blogs/101010/13238/>, вільний.– Загол. з екрану. – Мова рос.
- Персональная выставка Павла Макова «Одеяло, Сад, Башня, Крест, Судьба» в рамках пространства [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://pinchukartcentre.org/ru/exhibitions/17886>, вільний.– Загол. з екрану. – Мова рос.
- Серов С. «Парадигмы графического дизайна (Харьковская лекция) Часть 1» [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://sergeserov.livejournal.com/profile>, вільний.– Загол. з екрану. – Мова рос.
- Такахиро Кимура «Тысяча лиц». -[Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.risunoc.com/2012/11/takahiro-kimura-tisacha-lic.html>, вільний.– Загол. з екрану. – Мова рос.
- Татьяна Иваночко «Павел Маков пошил одеяло из денег» [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://gazeta.ua/ru/articles/culture-newspaper/pavel-makov-poshil-odevalo-iz-deneg/437555?mobile=true>, вільний.– Загол. з екрану. – Мова рос.
18. Папье-колле и коллаж /papier-colle and collage [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://artuzel.com/content/pape-kolle-i-kollazh-papier-colle-and-collage>, вільний.– Загол. з екрану. – Мова рос.
19. Сапко М. О. Колаж в образотворчому мистецтві хх століття [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14296/Sapko_Kolazh_v_obrazotvorchomu_mystetstvi.pdf?sequence=1&isAllowed=, у вільний.– Загол. з екрану. – Мова укр.
20. Жиров В. Асамбляж як художня техніка в сучасному мистецтві / В. Жиров // [Арт-простір](#). - 2018. - Вип. 3. - С. 73-75. - Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/artsp_2018_3_14
21. Бусько А. «Ілюстрування дитячих книг в Україні» [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/39-dev-yata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-konferentsiya/128-ilyustruvannya-dityachikh-knig-v-ukrajini>, вільний.– Загол. з екрану. – Мова укр.

Примітка: у навчальному виданні в якості ілюстративних матеріалів застосовані семестрові роботи студентів 1 курсу СВО Магістр ОПП Графічні практики:
1. Грицевої Катерини, 2. Щепенко Марії, 3. Гаюнової Гни, 4. Черкас Анни,
5. Семенової Анни, 6. Черкас Анни, 7. Левченко Євгенії

Навчально-методичне видання
НАОЧНИЙ ПОСІБНИК З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОЛАЖ»
для студентів другого (магістерського)
рівня вищої освіти за спеціальністю
023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
ОПП «Графічні практики»
1 семестр
Упорядник:
доцент О. В. Іващенко

© Видавництво «Academia»
© О. В. Іващенко